Tidsskriftet Tidsskrift for Den norske legeforening

Notiser

MEDISINSK NYTT

ODA RISKA

Email: oda.riska@legeforeningen.no
Tidsskriftet

ODA RISKA

Email: oda.riska@legeforeningen.no
Tidsskriftet

ODA RISKA

Email: oda.riska@legeforeningen.no
Tidsskriftet

ODA RISKA

Email: oda.riska@legeforeningen.no
Tidsskriftet

ODA RISKA

Email: oda.riska@legeforeningen.no
Tidsskriftet

TRINE B. HAUGEN

Email: trine.b.haugen@hf.hio.no
Tidsskriftet

ODA RISKA

Email: oda.riska@legeforeningen.no
Tidsskriftet

ÅSLAUG HELLAND

Email: aslaug.helland@gmail.com
Tidsskriftet

TRINE B. HAUGEN

Email: trine.b.haugen@hf.hio.no
Tidsskriftet

Flere får syfilis i vestlige land

En økning av antall syfilistilfeller i vestlige land gjør det nødvendig med bedre utdanning og mer oppmerksomhet rundt sykdommen hos leger og helsepersonell, mener forfatterne av en oversiktsartikkel (Lancet Infect Dis 2008; 8: 244 – 53).

Siden 1996 har antall tilfeller av syfilis økt vesentlig i flere nord- og vesteuropeiske land. Lave rater av sykdommen de siste to tiårene og interaksjoner mellom syfilis og hivinfeksjon har gjort at helsepersonell er lite kjent med sykdommens mange manifestasjonsformer.

Lipoprotein (a)-nivåer og risiko for koronar hjertesykdom

Lipoprotein (a)-nivået er en uavhengig risikofaktor for koronar hjertesykdom ifølge en stor prospektiv studie fra Island (Arch Intern Med 2008; 168: 598 – 608).

Studien viser at nivået av lipoprotein (a) i et individ er meget stabilt over mange år og bare svakt korrelert med andre kjente risikofaktorer. Sannsynlighetsraten for koronar hjertesykdom var 1,60 i en sammenlikning av dem med høyest og dem med lavest lipoprotein (a)-nivå.

Jo høyere nivå av lipoprotein (a), desto høyere var risikoen for å utvikle koronar hjertesykdom senere.

Glargininsulin like effektivt som insulin lispro

Glargininsulin, en langtidsvirkende insulinanalog (én injeksjon daglig), kontrollerer blodsukkernivået hos diabetespasienter like effektivt som insulin lispro, en hurtivirkende insulinanalog (opptil tre injeksjoner daglig) (Lancet 2008; 371: 1073 – 84).

Glargininsulin er også bedre likt av pasientene. Det viser en randomisert studie med 418 personer med type 2-diabetes fra Europa og Australia.

De som fikk glargininsulin hadde også lavere risiko for hypoglykemi enn de som fikk insulin lispro.

Tømming med natriumfosfat bør unngås hos eldre

Natriumfosfatoppløsninger er ofte foretrukket ved koloskopi fordi det reduserer innholdet av residualvæske i tykktarmen og anses å medføre mindre besvær for pasienten. Men en retrospektiv kontrollert studie med 286 eldre pasienter viser at natriumfosfat kan føre til en nedgang i glomerulusfiltrasjonsraten (GFR) hos eldre med normale kreatininverdier (Arch Intern Med 2008; 168: 593 – 7).

Ved start hadde studiegruppen en filtrasjonsrate på 79 ml/min/1,73 m², som sank til 73 ml/min/1,73 m² seks måneder etter at de hadde fått natriumfosfat. Kontrollgruppen hadde en stabil rate på 76 ml/min/1,73 m². Bruk av natriumfosfat bør derfor unngås hos eldre.

Langtidsoverlevelse hos for tidlig fødte barn

For tidlig fødte har høyere dødelighet. Det viser en norsk befolkningsbasert longitudinell studie publisert i *JAMA* (2008; 299: 1429 – 36).

Studien omfattet 1,1 million fødsler i årene 1967 – 88, og barna ble fulgt frem til 2002. De som var født for tidlig (etter 22 – 32 uker), hadde høyere risiko for død frem til fem års alder enn barn født nær termin (37 – 42 uker). Det var 53 % dødfødte ved fødsel etter 22 – 27 uker.

For kvinner som selv var for tidlig født, var det også økt risiko for å føde for tidlig.

Nytt om menneskets genetiske mangfold og slektskap

Bestemmelse av DNA-sekvensvariasjoner har gitt økt innsikt i menneskets genetiske mangfold og støtter opp om antakelsen at de fleste folkegrupper er etterkommere av en liten gruppe individer utvandret fra det østlige Afrika. Disse studiene omfatter imidlertid kun en liten del av genomet og/eller en begrenset studiepopulasjon og gir ikke noe fullstendig bilde. Nå har forskere fra USA og Frankrike utført studier på «the Human Genome Diversity Panel», som er fritt tilgjengelig (Science 2008; 319: 1100 – 4).

938 ikke-beslektede individer fra 51 populasjoner ble analysert for 650 000 vanlige enkeltnukleotidpolymorfismer. Resultatene avslører ukjente detaljer om europeiske subpopulasjoner som bekrefter at menneskene dannet en sekvensiell kjede av kolonier da de utvandret fra Afrika. Den nye kunnskapen er viktig for å kunne studere sykdomsprosesser i de ulike populasjonene.

Tocilizumab effektivt mot artritt hos både voksne og barn

Medikamentet tocilizumab er effektivt mot artritt hos både voksne og barn. Det viser to fase 3-studier publisert i *The Lancet* (2008; 371: 987 – 97).

I den ene ble 623 voksne randomisert til enten 8 mg/kg kroppsvekt, 4 mg/kg eller placebo. Hos henholdsvis 59 %, 48 % og 26 % var det en bedring på minst 20 % i symptomene etter 24 uker.

I den andre studien, med 43 barn og unge med kronisk artritt, var det også færre symptomer ved bruk av tocilizumab (Lancet 2008; 371: 998 – 1006).

Mammografiscreening redder liv i Australia

Hvorvidt mammografiscreening motvirker brystkreftdødsfall har vært omdiskutert. Australske forskere har nå utført en studie der de har undersøkt 491 brystkreftdødsfall blant 45 – 80 år gamle australske kvinner i perioden 2002 – 05 (Breast Cancer Res Treat 2008; 108: 409 – 16). Disse ble sammenliknet med 1 473 tilfeldig valgte kontrollpersoner på samme alder (tre per dødsfall).

Den relative oddsratioen for brystkreftdød hos kvinner som deltok i screening var 0,59 (95 % KI 0,5 – 0,7). Reduksjonen i risiko for brystkreftdød var lavere hos kvinner som nylig hadde vært til screening enn risikoreduksjonen hos kvinner som hadde vært til screening mer enn tre år tidligere.

Statiner ved kronisk nyresykdom

Pasienter med kronisk nyresykdom har økt risiko for hjerte- og karsykdom. Forskere fra Australia, Italia og USA har utført en metaanalyse for å undersøke effekten av statiner hos disse pasientene (BMJ 2008; 336: 645-51).

Analysen omfattet 50 randomiserte og kvasirandomiserte, kontrollerte studier med til sammen 30 000 pasienter med kronisk nyresykdom. Sammenliknet med placebo førte statiner til redusert totalkolesterolnivå, LDL-kolesterolnivå og proteinuri samt færre kardiovaskulære episoder.

Statinbehandling hadde imidlertid ikke effekt på totaldødeligheten, men kun noen få av de større studiene inneholdt mortalitetsdata. Det trengs flere og bedre studier for å kunne si noe om effekten av statiner på mortalitet og primærprofylakse hos pasienter med kronisk nyresykdom.

Publisert: 1. mai 2008. Tidsskr Nor Legeforen.
© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 21. juli 2026.